

[Avaleht](#) > ... > [Koolitus, Õiguslase Koostöö Võrgustikud Ja Kohtuasutused](#) > [Õiguspraktikute Koolitus](#) [Riiklikud Koolitussüsteemid](#) > [Kohtunike Ja Prokuröride Algkoolitus Euroopa Liidus](#) > [Germany](#)

Kohtunike ja prokuröride algkoolitus Euroopa Liidus

Sisu koostaja:

Saksamaa

Saksamaa

Üldkirjeldus

Esiteks tasub märkida, et selles küsimuses on keeruline täpset teavet anda, sest juristide põhikoolitusega seotud üksikasjad on *liidumaade* pädevuses. Saksamaa kohtunike seadus (*Deutsches Richtergesetz*, DRiG) sisaldab üksnes juristide põhikoolituse põhinorme. Üksikasju reguleeritakse 16 *liidumaa* seadustega.

DRiG-i kohaselt on juristide põhikoolitus Saksamaal välja kujundatud kõigile õigusala töötajatele ühise koolitusena, mis toimub kahes osas: ülikooliõpingud (*Studium*) ja praktiline koolitus ettevalmistusteenistuses (*Vorbereitungsdienst*).

Täpsemat teavet leiab DRiG-i paragrahvidest 5, 5a–5d ja 6 (vt DRiG-i ingliskeelne tõlge).

Juurdepäas põhikoolitusele

Õigusteaduse õppimiseks tuleb läbida üldine ülikooli sisseastumiseksam pärast abituriumi (*Abitur*) lõpetamist või muu samaväärse kvalifikatsiooni omandamist. Põhikoolitusel osalemine ei sõltu aga kindlate õppeainete valikust.

Põhikoolituse vorm ja sisu

1. Ülikooliõpingud

Ülikooliõpingute etapi üldine eesmärk on tagada üliõpilastele põhiteadmised tsiviil-, kriminaal- ja avalikust õigusest (sealhulgas käsitletakse nende erialavaldkondade ajaloolisi, filosoofilisi, sotsiaalseid ja majanduslikke aspekte, et üliõpilane mõistaks õigus- ja kohtusüsteemi toimimist tervikuna). Samuti õpivad üliõpilased metoodikat faktide analüüsimiseks, õiguse kohaldamiseks ja õiglase lahenduse leidmiseks konkreetsetes kohtuasjades. Õpingute lõpus sooritatakse esimene õigusteaduse riigieksam (*Erste Juristische Staatsprüfung*), mis koosneb kirjalikust ja suulisest eksamist. Esimest õigusteaduse eksamit korraldavad pädevate asutustena iga *liidumaa* õigusteaduseksamiamet (*Landesjustizprüfungsamt*) ja ülikool, kus kandidaat õppis. Eksamite läbiviimise eest vastutavad eksamiametid.

Esimese eksami raames peavad kandidaadid sooritama 5–7 eksamit (olenevalt *liidumaast*), millest igaüks kestab viis tundi. Nendel eksamitel peavad kandidaadid koostama õigusliku arvamuse väljamõeldud kohtuasjade (mis põhinevad tegelikel kohtuasjadel) lahendamiseks. Seejärel peavad nad läbima suulise eksami, mille tulemus moodustab 63–75% (olenevalt *liidumaast*) üldtulemusest.

2. Praktika

Pärast esimese eksami läbimist (peaaegu veerand kandidaatidest seda siiski ei läbi) astuvad peaaegu kõik kandidaadid ettevalmistusteenistusse, mis kestab kaks aastat ja mida korraldavad 16 *liidumaa*

justiitsministeeriumid eraldiseisvalt. Kõigil esimese eksami edukalt sooritanud kandidaatidel on õigus astuda ettevalmistusteenistusse, kuid võib juhtuda, et kandideerijad peavad koolituskohtade puuduse tõttu (eriti kohtutes) ootama. Selle praktilise koolituse käigus makstakse praktikantidele igakuist töötasu riigieelarvest. Ettevalmistusteenistuse eesmärk on tutvustada osalejale (praktikant, *Referendar*) eri õiguselukutsete tööd. Tasub märkida, et kõnealune teenistus on ühine kõigile tulevastele õiguselukutsete esindajatele (advokaadid, kohtunikud, prokurörid, notarid, valitsusasutuste advokaadid jne). Samuti on eesmärk tagada praktikantidele võrreldav koolitustase samaväärse lõpueksamiga (teine riigieksam). Praktikant osaleb praktilisel eri etappides – tsiviilkohtus, kriminaalkohtus (või prokuratuuris), advokaadibüroos, haldusasutuses ja mõnes tema enda valitud ametiasutuses. Ehkki koolitus on põhiosas praktiline, ei saa märkimata jätta, et käsitletakse üksnes praktika kindlaid tahke, mis on aga väga olulised.

Eri koolitusetappides tutvuvad praktikandid miinimumnõudena menetlusõigusega.

Põhikoolituse lõpetamine ja kvalifikatsioonimenetlus

Teisel õigusteaduse riigieksamil (*Zweites Juristisches Staatsexamen*) kontrollitakse menetlusõigusega seotud teadmisi ja oskusi võrreldes esimese eksamiga suuremal määral. Üldjuhul koosnevad kirjalikud eksamid lahendi või süüdistusakti koostamisest tegelike kohtutoimikute alusel. Suulistel eksamitel keskendutakse samuti kohtuasjadele ning pööratakse teatavat tähelepanu praktilistele küsimustele. Ka teine eksam on keeruline, kuid läbikukkumise määr on märksa väiksem (ligikaudu 8%). Teise riigieksami läbib igal aastal peaaegu 10 000 praktikanti.

Teise riigieksami raames peavad kandidaadid tegema 8–11 kirjalikku eksamit, millest igaüks kestab viis tundi; kirjaliku eksami hinne moodustab 60–75% lõplikust hindest. Enamikus *liidumaades* peavad kandidaadid eksamil lahendama konkreetse kohtuasja. Üsna sageli tuleb koostada lahend. Mõnel *liidumaal* küsitakse kandidaatidelt suulisel eksamil õigusküsimusi. Teistes *liidumaades* peavad nad ühtlasi koostama toimiku ja esitlema tulemusi eksamineerijatele. Kasutusel on eri süsteemid. Erinevalt esimesest riigieksamist on teisel õigusteaduse riigieksamil enamikus *liidumaades* nüüd lubatud kasutada eelnevalt kindlaksmääratud kommenteeritud väljaandeid.

Teise õigusteaduse riigieksami tulemusena omandab kandidaat kvalifikatsiooni, mis võimaldab tal töötada kohtunikuna (*Befähigung zum Richteramt*). Olenemata selle kvalifikatsiooni nimetusest on see seaduse kohaselt eeltingimus peaaegu kõigil õiguselukutsetel tegutsemiseks. Pärast selle kvalifikatsiooni omandamist saab kandidaat kandideerida kohtuniku või prokuröri ametikohale *liidumaades*. Saksamaal kohaldatavad kohtunike ametisse nimetamise nõuded on sätestatud Saksamaa kohtunike seaduse paragrahvis 9. Lisaks sellele on igal *liidumaal* kehtestatud täpsemad nõuded (mõlema eksami hinded, nõutavad lisakvalifikatsioonid, töövestlused või hindamiskeskused), mille alusel parimad kandidaadid valitakse.

Lisateabe saamiseks vt [Saksamaa kohtunike seaduse](#) 2. osa paragrahvid 5 ja 6.

Viimati uuendatud: 19/08/2024

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.